

Z roku 1388:

PETR má zaplatit z poloviny lánu své půdy, to jest asi z 32 korců, 11 a půl groše, ze zůstatku má odvést klášteru 24 lop obilí / to jest o té době 24 x 60 snopů / a dva dny o roce robotovat na klášterních pozemcích.

FRANĚK má z téže výměry odvést totéž. Rovněž tak poddaný jménem SVATOSLAV

Poddaný MACH má odvést z jednoho lánu orné půdy 23 grošů plátna a 48 lop obilí / se snopem / a dva dny odpracovat na klášterních polích.

VANĚK má ze stejné výměry totéž povinnosti. Koncěně je jmenován MACHOČE, pololehák, který má stejné povinnosti jako zmíněni pololeháci Petr, Franěk a Svatoslav.

Z uvedených údajů je patrné, že daňky naturální byly značné, uvažíme-li přitom, že výnosnost polí ve středověku byla úbohá. Přibližné daňky jsou průměrné. Tato roboty je velmi nepatrná, jak tomu je v této době u nás téměř ovšem.

Ke srovnání s ostatními vesnicemi, které patřily v té době ostravskému klášteru, na příklad s Hvozdnicí, byly Měchenice tehdy poměrně malou vsí, avšak vesnice Sloup, která kdysi také patřila k ostravskému klášteru, byla ještě menší; měla jen tři polobluky. C pozdějších s menší výměrou než půl lánu rolí údaj v zápise o Měchenicích nejsou, ačkoliv u jiných vsí v tomtož urbairi zaznamenaných jsou zachyceni i čtyřláníci. Přesto všechno lze právem říci, že tento zápis nám do jisté míry umožňuje představit si i když jen děleji - o životních podmínkách majetnějších obyvatel Měchenic před válkami husitskými a o jejich úlohu a povinnostech k robotovskému klášteru jako k jejich feudálnímu pánovi.

Přímá poddanost Měchenic klášteru ostravskému trvala asi až husitské války

do počátku Rusitského revolučního hnutí, které vypuklo o peněsíle v dou-
řích roku 1419. Tehdy v srpnu zemřel slabý a neúspěšný český král
Václav II. a byl pro velké pražské bouře řemeslníků a chudiny, vedených bo-
jojným revolucionářem, mničem Janem Želivským, tajně pochován na blíz-
ké Zbraslavi, v chrámu tamějšího kláštera. Vybuchl prouček rusitských
bouří byl vedle především proti nejbohatším centřím moci a útlaku, pro-
ti klášterům. Již v roce 1420 došlo také na klášter ostrovský, který byl
rusity vybič a roztrácen. Je pravděpodobné, že se změně svého feudal-
ního pána přišly Měchenice právě o důsledku rozehrávání šatku o-
strovského kláštera, někdy v roce 1420 nebo nedlouho předtím. Přesnější
a bohatší zprávy se zatím nepodařilo nalézt.

Z období pohyblivých let rusitských vojáků ani z let vlády „ru-
sitského krále“ Jiřího z Poděbrad (který vládl v letech 1458-1471)
nemáme o Měchenicích žádné zprávy.

Měchenice majetkem

Jeronýma ze Skuh-
rova.

Teprve z počátku roku 1499 se nám zachovala o nich zajímavá
zpráva. 29. ledna roku 1499 vydal český král Vladislav Jagellonský
list Jeronýmovi ze Skuhrova, místokomorníku úřadu zemských desek
v Praze, v němž poutorzuje, že Jeroným může být zloven aršby ves-
nic kláštera ostrovského jen s vědomím českého krále nebo opata ostro-
vského kláštera. V listu jsou jmenovány vsi Sázava, MĚCHENICE,
Hradiště (pordějí Hradišťko), Pílovice, Štěchovice, Bratřinov a dal-
ší. Ze zápisu je zřejmé, že vesnice byly ještě v této době stále v ur-
čitém právním poměru ke klášteru ostrovskému, který je i nadále přímo ne-
spravoval, měl však nesporný vliv na určování jejich faktického pána,
jak vyplývá z ustanovení zmíněného listu krále Vladislava o
úloze ostrovského opata při volbě změny majitele Měchenic a jiných
vesnic, spravovaných dříve ostrovským klášterem. Každé se, že

Kláster v těchto dobách nestačil ani finančně, ani hospodářsky na to, aby mohl spravovat nadále všechny části svého rozsáhlého panství ve vlastní režii a musel se spokojit jen určitým, velmi omezeným právem, v tomto případě pouhým právem spoluvládavosti (podle krdle) o světském ho ještě cívicím, nikoli církevním / držitelů a přímým uživatelů klášterních statků a vesnic. Tato situace vyplynula bezesporu z pokroky, která stihla klášter včetně jeho panství v období husitského revolučního krachu.

Z období vlády Habsburků v našich zemích, a to z doby vlády *Vláda Habsburků v našich zemích.* jejich prvního představitele na trůně českých králů, s nímž tento rod zachviljí neblahou vládu nad našimi národy, z které nás vysvobodil teprve pro nás příznivý výsledek první světové války v roce 1918, z doby vlády krále Ferdinanda I. (vládl v letech 1526 - 1564), máme zájmovou z práva z tak zvaných register výjimečně mezního soudu nejvyššího pankrabství pražského / z let 1529 - 1530. j. Z nich se totiž dovídáme o novém světském pánu Měchenie a o rozhodnutí územního sporu mezi Měchenicemi a sousedním územím obce Trnové, která *Spor mezi Měchenicemi a Trnovou o ostrov ve Vltavě.* v dřívějších staletích patřila spolu se Skochovicemi a jinými vesnicemi do majetku kláštera strahovského. Mezní soud o Trzce tehdy dal za právo panu Petrovi Vosovskému z Hálkova, pánu Měchenie, v tom smyslu, že jeho poddání v Měchenicích mají i nadále užívat ostrova ve Vltavě, ležícího pod vesnicí Trnovou, a stejně tak i okolních luk a rolí. Vzápětí se přímo říká, že zmíněný ostrov ve Vltavě, na němž byl v mnohem pozdějších dobách zřetel mýln, byl již osídlen a ve faktickém užívání poddáních v Měchenicích. Není bez zájmovosti že v zájmovém register mezního soudu má jméno Měchenie tvar Měchnice, který připomíná původní název osady, jež dala Měchenicím jméno, již označované Měchně. Podle pozdějších rejstříků zprávy

Měchenice pře- se staly Měchenice roku 1569 součástí panství Hradištského, jehož pádem se
pojeny k Hradiš- o roce 1615 připomíná pan Adam Stará Hradec na Hradišti nad Vltavou, jak
skému panství znel jeho honosný titul. Teprve v 17. století bylo Hradištské přejmenováno
(majetku strahov- na dnešní běžný název Hradištko.

ského kláštera).

Těto zprávy však odporují údaje tak zvané berní ruly, soupisu
poddanského majetku z roku 1653, kde jsou uvedeny Měchenice v ma-
jetku panství Štěchovice. Toto panství patřilo tehdy kláštera stra-
hovskému. Nové, nejpřímé uvedení Měchenice pod panství církevní ukazu-
je na novou, vzrůstající moc církve v našich zemích po příchodu
Habsburků. Podle poznámky ke zmíněnému soupisu berní ruly z r.
1653 bylo panství štěchovické připojeno v roce 1421 nebo spíše roku
1429 k panství Hradištskému, které náleželo rovněž k majetku stra-
hovského kláštera.

Poměry po 30leté
válce.

Jisté však je, že roku 1653 náležela vesnice Měchenice k rozsáhlému
majetku kláštera strahovského. Z tohoto roku se připomínají jen tři vět-
ší rolníci v Měchenicích. Jsou to:

VÁCLAV ZIELEBIL, který měl třicet stýchů polí, dvě tažná
zvířata (asi koně), tři krávy a pět jalovic. Měl rovněž tak zvaný „stup-
ník“ na výrobu třísla, které produoval. Každého se zabýval dovozem
palivového dříví (otýpek) do Prahy. Druhý rolník, JAN NOVÁK, měl
dvacet stýchů roh, ale vůbec žádný dobytek. Přivydělával si do-
pravou dříví po řece do Prahy. Měchenická pole byla tehdy znač-
ně vána jako vhodná pro pěstování žita: luk však zde bylo málo. Je
zajímavé, že chmelníci se v tomto zápise neobjevují. Když
zmínit se ještě o rolníci, která se objevuje v soupisu berní ru-
ly z roku 1653. Byla to MANDELENA SOUKUPKA, která
vlastnila osmnáct stýchů porostlin, blíže neurčených, takže

podle mínění autorů berního zápisu mohla chovat dva potoky a tři křá-
vy. V roce 1653 však neměla ani potok, ani křávy, ba ani ovce nebo vepř.
Snad se tyto údaje budou zdát čtenáři této kroniky poněkud podivné.
Pochopí je však snadno, začlení-li tyto německé údaje do událostí
o tehdejší Evropě. Hospodářství tehdy bylo v evropských zemích roz-
vráceno následky třicetileté války, která se odehrála na různých
bojištích Evropy a trvala s většími nebo menšími přestávkami od
roku 1618 / vypukla v Čechách v povstání českých stavů proti Habs-
burkovi Ferdinandu II., který povstání krvavě potlačil v rozhod-
ující bitvě na Bílé hoře a udusil ji smutnou masovou popra-
vou dvacet sedmi českých panů na Staroměstském náměstí
21. června roku 1648²¹ jako roku 1648, kdy byl uzavřen Vestfálský
mír. Důsledky třicetileté války byly hrozné zvláště pro zeměděl-
ství. Zpustly desítky osíd, v nichž vymřeli všichni osadníci a doby-
tek byl vojsky vcehnán. Proto se nelze divit, že i Měchenice byly
zčásti obrazem podobné katastrofy. Místní rolníci se museli příu-
kovat porozmětřím, voravením a vyrobou tríska, aby vůbec mohli
udržet jakž takž o chodu své zemědělské činnosti.

V roce 1653 opouštíme zlomky rejstříků zprav o dějinách
Měchenic. Zprávy jsou velmi kusé a nesouvislé, vrhají však přesto
aspoň trochu světla na pohnutí děje naší malé obce, které se tu pře-
nasím zrakem odvíjejí jako nejasný a mrazivý film, ukazuje
historické útržky dávných událostí, od mlhavých hlubin středověku
až do poloviny sedmáctého století.

Měchenice zůstaly v majetku panstva hradištského až 1850 zrušena záměstlost
do roku 1850. O jejich dalších dějinách v období narůstajících Měchenice na hradištském
kapitalistických vztahů, o době rozvoje průmyslu a zíměst- panstva!

ské výroby, nám přinesou svědectví následujícího stadi, orhoklá se vyli-
čení období nejnovějších dějin, období přechodu k socialistické a radostného
budování nové, soběsamé socialistické budoucnosti.

Tuto část zpracoval na dobrou paměť obce Měchenic
v době jejího ostupu do samostatného života
a rozvoje její občan D' Jiří Špeváček, vědecký
pracovník historického ústavu Čs. akademie
věd v Praze. /

Doplnek k 1. části
dějin:

Hornická činnost.

Zpráva D' A. Pelnáře.

V nejbližším okolí Měchenic, ale i v Měchenicích samých
nalezáme stopy po starém kutání, po ryžování zlata a po vyhledávací
hornické činnosti. Je přirozené, že široké okolí zlatých dolů a žilovin,
kde se těžilo zlato již v dobách římských, a v těch dob prožívají

doly v flóren období úpadku a období rozvinuté hornické činnosti) bý-
lo v průběhu let dokonale prozkoumáno. Vždyť zlato vždy lákalo li-
di podnikavé, ale také dobrodruhy. A tak na lesnatých stránkách pří-
mo v Měchenicích můžeme najít dosti četné jámy a vedle nich zase
kopečky, neklamná svědectví, že staré ultavské terasy byly zde pře-
hrabovány a prohlédávány. Pa najdeme i stopy staré hornické prů-
zkumné činnosti: Stará štola ústí na překrásné stráni nad železnič-
ní trati, ústí jiné štoly vidíme na skalnaté stěně na východním
břehu Ultavy poblíž železničního mostu. Stopy po ryžování
zlata jsou v údolí Bojovského potoka. Zlato pochází zde z kré-
mitých porfyřů, které jsou někde protkány kremitými žilami.
Křemité žíly jsou i v hlavním materiálu geologické stavby okolí
Měchenic, v algonkičtých břidlicích. V násoech Bojovského po-
toka můžeme nalézt i oblázky třemosenských slupenců, které
jsou rovněž křemité. A křemen obsahuje velmi často zlato ve for-
mě zrněk nebo tenkých plátek. V náplavech Bojovského potoka
proto mohla být zlatem obohacena místa. Ta byla pravděpo-
dobně vyhledávána a zlato z nich ryžováno. Stopy po ryžová-
vání zlata jsou v blízkosti spáleného mlýna nad Měchenicemi.

Stará ryžoviště v Měchenicích i jejich okolí jsou ovšem
jinom rozjímavosti, bez zvláštního praktického významu. Doly
na zlato jsou dnes obecně vysoce pasivní a uzavírají se o nastavení
i takových starých zlatodolů, jako je Krennica na Šorensku.
I Jiřoví, třebaže zlatodol byl po válce obnoven, postavena tam

moderní úprava, nemá zájstěru budoucnost. Snad by mohly být
 zajímavé objevy porfyru v Měchemicích a okolí. Porfyry totiž velmi
 často obsahují měď a nejobhatší sopečná ložiska mědi jsou právě por-
 fyrová. A po mědi je dnes docela větší hled než po zlatě. Netuší
 ovšem dělati naděje, že právě porfyr v okolí Měchemic by byl mědi-
 nosný, že však okolí Měchemic by po straně objevení ložisek
 rudy bauxitových loží mohlo být zajímavé, tomu nasvědčuje nedávo-
 ný geologický průzkum jáchymooských dolů. I když tento prů-
 zkum byl zastaven, již jasný fakt, že byl tento průzkum ni-
 kec započat svědčí o tom, že v katastru Měchemic je velmi pravdě-
 podobně žilný systém s rudou výmění.

Tuto část zpracoval náš občan D. Ing. Ant. Peňák,
 vědecký pracovník ústavu pro výzkum rudy
 s použitím článku Ing. Ferdy.